

mükre és nemcsak a fékevesztett támadókkal, de az ingadozók kishitőségével és a tulzók szenvedélyével szemben is a nemzet jogérzetét, eleven lelkiismeretét szólaltatta meg.

A kongresszus e hivatott vezetőiben klasszikus tisztaságában nyert kifejezést a magyar ügyvédség minden providenciális erénye. Vezérek, nemcsak azért, mert egy fejjel emelkednek a tömeg fölé, de mert — mint kristálytisztá prizmákban — százszoros fényben látjuk bennük lobogni azokat a sugarakat, amelyek mindannyiunk lelkén átrezdülnek.

Dr. Varannai István.

Ügyvédi köz megbizatások.

Kedves szerkesztő barátom!

Véleményadásra szólítottál fel az ügyvédi köz megbizatások szabályozása kérdésében.

Szívesen állok rendelkezésedre, de bevezetésül ki kell jelentenem, hogy a kérdés annyira nehéz és szövevényes, annyira foglalkoztatja évtizedek óta az ügyvédi kamarákat, a bíróságok vezetőit és az igazságügyminisztériumot is, — anélkül, hogy eádig intézményes szabályozás sikerült volna, hogy lehetetlennek tartom a kérdést egy szaklapban megjelenő cikk keretében megoldani.

Legfeljebb néhány gondolatot dobhatunk a közvéleménybe, mely a kérdést subjektív és objektív fényvel világítja be, s azt eredményezheti, hogy magát a kérdést tisztábban lássuk.

Mindenekelőtt el nem vitatható és el nem gáncsolható az a tény, hogy mindenütt, ahol akár ismeretlen tartózkodás, akár cselekvőképesség hiánya vagy korlátolt volta miatt, akár bármi más állami vagy társadalmi közérdekből kifolyólag természetes vagy jogi személyek képviselőre szorulnak, ugyancsak mindenütt, ahol vagyontömegek szakszertű kezelésre szorulnak, az ezen jog- és életviszonyokkal kapcsolatosan szükséges megbizatások igazságosan csakis az ügyvédi karnak juthatnak.

Próbálták ezt az objektív igazságot is döngetni, s főleg elgáncsolni, de eddig sikertelenül.

Az élet ugyanis még azokat a köröket is, amelyek nem mondhatók az ügyvédség barátainak, meggyőzték arról, hogyha ezeket a köz megbizatásokat egyes — mondjuk — edáig kivételes esetekben nem ügyvédre bízták, az eredmény sem anyagiakban, sem a sikeres ellátás tekintetében nem volt kedvezőbb, nem is beszélve arról, hogy ezen kivételes esetek legtöbbszörében a jogiakban járatlan köz megbizott kénytelen maga mellé juris paratus ügyvédet venni, ami rendszerint egyrésztől bizonyos nehézkes kétéltiséget, másrészt kétirányu anyagi megterhelést eredményez.

Idáig tehát szerintem nincs is imminens veszély a tekintetben, hogy a körvonalozott köz megbizatások az ügyvédség munkaalkalmainak köréből kivonhatók volnának.

A kérdés nehézsége tehát csak ott van, hogy — talán szabad ezt a kifejezést használnom — az ügyvédség köztulajdoná!

Képező emé munkaalkalmak hogy oszoljanak meg egyrészlről *igazságosan* a kari érdek szempontjából, másrészlről *helyesen* a képviselet tárgya szempontjából az ügyvédi kar egyes tagjai között.

A nehézséget növeli az a meg nem változtatható tény, hogy a közmegebizatások kiosztása nincsen és nem is lehet egységezen egy kézben összpontosítva, hiszen köztudomásu, hogy ilyen kirendelések hol a kir. törvéneyszékek, hol a kir. járásbiróságok, hol a büntetőbiróságok, néha a polgári és kúntető fellebbviteli biróságok, sok esetben közigazgatási hatóságok — például az árvaszékek — hatáskörébe tartoznak.

Ha már most az osztó igazságnak abból a követelményéből indulunk is ki, hogy a közmegebizatások elosztásában a cumuláció feltétlenül elkerülendő, vagyis egy ügyvéd a többi kartársak rovására ismételen közmegebizatásokban nem részesíthető, ennek az elvnek a gyakorlati keresztülvitale abba az akadályba ütközik, hogy az egyik kiosztó hatóság nem bir hivatalos tudomással a másik kiosztó hatóság által kiosztott közmegebizatások javadalmazottjairól.

A nehézséget növeli továbbá az is, hogy bármilyen az osztó igazság elvét követő rendszer, intézményesítése esetében is az egyes javadalmazottak a gyakorlati életben nem egyformán tekintik magukat részesítetteknek, lévén az egyik közmegebizatás anyagi eredmény nélküli, vagy e részben igen csekély, míg a másik esetleg bővebb anyagi eredménnyel kecsesgető.

Az igazságos kiosztás egy további akadályát képezi az, hogy a kiosztó hatóság nincsen kellőképen és intézményesen tájékoztatva a kar „incapax“ tagjairól, vagyis előfordulhat a gyakorlatban, hogy ténylegesen a kar olyan tagja részesül közmegebizatásban, aki tételes szabálynál fogva — így például a csődönkivüli kényszeregyezségről szóló R. 14. §-a, amely a vagyonfelügyelői kirendelés előfeltételeül a „megbizhatóságot és kellő szakismeretet“ szab meg, vagy a közfelfogásnál fogva — például bizonyos tartamu ügyvédi gyakorlat, fegyelmi feddhetlenség stb. — erre a közmegebizatásra nem lett volna kirendelendő.

Végül a kiosztásban részesülők szempontjából az elégetlenség legtermészetesebb kulforrását az képezi, hogy a kiosztásra minden tekintetben alkalmas személyek száma fordított arányban áll a kiosztási alkalmakhoz, vagyis a juttatásra alkalmas személyek száma folyton növekszik, a gazdasági és a jogi élet rendezettsége felé való törekvések eredményes előrehaladása ellenben a közmegebizatások eseteit természetesen apasztják, s ez utóbbi kérdésben minden becsületes ember azt kell hogy kívánja, bárha ezen kiosztási esetek és alkalmak mennél inkább apadnának.

Szerintem ezek a nézőpontok tették eddig lehetetlenné, hogy a közmegebizatások elosztása tételes szabályozással intézményesíttessék.

A szabályozás terén eddig tapasztalt kísérletek és propeziók sem mondhatók olyanoknak, amelyek a kérdést közmegeelégedésre megoldják.

Itt van mindjárt a kir. Igazságügyminiszter urnak annak

idején kibocsátott rendelete, mely szerint közmegebizatasra csak hadviselt ügyvéd volt kiszemelhető.

Nem volt a karban senki, aki ennek a rendeletnek a nemes és tiszta intencióját nem méltányolta volna.

Aki a haza és a trón védelme körül egész énjével, élete és testi épsége kockáztatásával s emellett élethivatásától való megfosztottsága által áldozatot hozott, az állam és a társadalom részéről viszonzásra és anyagi előnyben való részesítésre tette magát érdemessé.

De ezen igazság elismerése dacára még sem hunyhathunk szemet azzal a jelenséggel szemben, hogy éppen erre a korszakra esnek azok a sokszor tulhangos panaszok, amelyek a javadalmazásra kiszemelt korlátolt számú kartársak részéről részben saját mellőztetésük, részben a javadalmazott személyek náluknál kevésbé érdemesek voltak miatt felhangzottak.

Nem is beszélve arról, hogy ebbe a korszakba esnek azok a remélhetőleg teljesen alaptalanoknak bizonyuló gyanúsítások is, hogy a kiosztásnál illegitim szempontok is szerepelhettek.

Hallomásom szerint legutóbb felszínre került egy kísérlet a kamara részéről, olyan lajstrom összeállítása iránt, amely a kar tagjait életkor, teljes fedhetlenség, esetleg a kar közéleti vonatkozásaiban szerzett érdemek és a közmegebizátásokban eddig nem részesült voltak szempontjából kategóriákba osztja, s így a közmegebizátások igazságos elosztását elősegíti.

Hogy ezen kísérlet sem számíthat sem oszthatlan tetszésre a kiosztásban részesülő ügyvédi kar részéről, sem pedig feltétlen elfogadásra a kiosztást eszközölő bírósági és hatósági tényezők részéről, az egészen bizonyos.

Minden esetre dicsérendő a kamara vezetősége, ha ezt a kérdést állandóan felszínre és napirenden tartja.

Ha már most tulhosszura nyújtott gondolatmenetem végkonkluziójára szabad áttérnem, nekem a kérdés megoldása tekintetében a következő nézőpontjaim vannak:

a) a kiosztásnál a kamarák közvetlen befolyása biztosítandó, vagyis a kiosztást a bíróságnak (hatóságnak) a kamara exponensével (elnök, kiküldött bizottság) együtt kellene eszközölnie;

b) minden egyes kiosztás a többi kiosztó bírósággal (hatósággal) közlendő, hogy így a kumulatio elkerülése biztosított;

c) minden egyes közmegebizátás lebonyolítása után annak tényleges eredménye a többi kiosztó tényezővel közlendő abból a célból, hogy egy anyagiakban eredménytelen, de egyébként kellően lebonyolított közmegebizátás ne szolgálhasson okul az illető ügyvéd mellőzésére;

d) a kiosztásban részesülő kartársak kategorizálásánál azoknak a kellékeknek tételes szabályokba foglalása, amelyek az oklevelen kívül megkívántatnak, (például gyakorlati idő);

e) végül az érdemtelenség eseteinek intézményesítése — például fegyelmi eljárás folyamatban léte, vád alá helyezés, fegyelmi büntetés, s ezek hatályának elévülési ideje.

Bocsásd meg, ha talán több kolumnát vettem igénybe, mint

eredetileg hittem, de ezek a gondolataim, amelyeknek semmi más céljuk nincsen, mint az, hogy a közvélemény kialakulásához hozzájáruljanak.

Dr. Gráber Károly.

Ügyvédi összeférhetetlenség és bifurkáció.

Az ügyvédi összeférhetetlenség kérdése elsősorban etikai kérdés ugyan, de mélyen a gazdasági érdekekbe vág. Hogy ügyvéd milyen kereskedelmi, ipari foglalkozást folytathat, hogy mennyiben fér össze az ügyvédség gyakorlásával az alkalmazotti viszony, olyan kérdések, melyek azoknál, akiket érint, sokszor egzisztenciális jelentőségűek. Az *Ügyvédek Reformszövetségének* erről a tárgyról tartott értekezletén az a vélemény alakult ki, hogy az ügyvédi hivatás, a tiszta ügyvédség gyakorlása az összeférhetetlenségi szabályok szigorú értelmezését követeli. Már pedig az ügyvédség nemcsak kenyérkereső foglalkozás, hanem igazságszolgáltatási, társadalmi funkció is és így, mint minden hivatásnál, annak közérdekű gyakorlásának követelményeit nem szabad semmiféle gazdasági érdekek feláldozni. Minden hivatásra áll többé-kevésbé az ideálista és büszke mondás: *Navigare necesse est, vivere non est necesse*. Az értekezleten dr. Simon Mihály Pál és dr. Zimmermann Béla meggyőzően kimutatták, hogy a függőségi viszony milyen vizsaszás helyzetbe hozza az ügyvédet. Az ügyvédi rendtartás, de a magasabb igazságszolgáltatási érdek is megkívánja, hogy a meggyőződésével és igazságérzetével ellenkező ügyet ne vállalja, de ez a fél szemponjból is kívánatos. Mert amint igaz az, hogy csak az tud embereket meghatni, aki maga is meghatott, csak az az ügyvéd tudja fele igazáról a bíróságot meggyőzni, aki maga is hisz abban.

Amennyiben az ügyvédek függőségi viszonyuknál fogva sokszor kötelességből kénytelenek felüknek igazságérzetükkel meg nem egyező érdekeit védeni, a felek allegatáinak az ítékezésben mindig kevesebb szerep jut, ami a szokásjognak, mely talán a jognak legértékesebb része, mert az étellel a legszorosabb kapcsolatban van, a hanyatlására, elernyedésére vezetne.

Jogászközönség előtt nem fog furcsán hangozni, hogy az ügyvéd hivatását csak függetlenül és kellő objektivitással tudja gyakorolni. Mert az ügyvéd pártigazságot képvisel, de a pártigazság az igazság egyik oldala és a bíróság csak úgy tudja eldönteni, hogy az összeütköző érdekek közül melyik érdemel védelmet, ha a felek az igazságnak, az érdekeknek mindegyik oldalát kellően kidomborítják.

Másrészt kétségtelen, hogy az ügyvédségnek a mai gazdasági helyzet folytán újabb munkaalkalmak kellene, nem pedig a munkakörnek megszorítása. Örvendetesnek és kívánatosnak kell tartanunk azt a várható fejlődést, hogy a jogi és